

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Staats- en Bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met
verlenging van de beslistermijnen in asiel- en nareiszaken

Datum

28 oktober 2024

Onze referentie

5858686

Bijlage(n)

Nota n.a.v. het verslag EK

1. Aanleiding

Bij de Eerste Kamer is het wetsvoorstel in behandeling dat een wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 bevat en de termijnen verlengt waarbinnen de IND een beslissing moet nemen in een asiel- of nareiszaak.

De fracties van BBB, GroenLinks-PvdA en Volt, D66, CDA en ChristenUnie hebben op 18 juni 2024 vragen gesteld over het wetsvoorstel.

De beantwoording van de vragen van de VKC Asiel & Immigratie in de nota n.a.v. het verslag is gereed.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht in te stemmen met de nota n.a.v. het verslag en met de aanbieding aan de Eerste Kamer.

3. Kernpunten

Inhoud

Het wetsvoorstel bestaat uit drie onderdelen:

1) *Verlengingsmogelijkheden voor de beslistermijn in nareiszaken*

De termijn waarbinnen de IND moet beslissen op een aanvraag van gezinsleden van een asielstatushouder die hem willen nareizen, wordt verlengd van 90 dagen naar ten hoogste 9 maanden. In bijzondere, complexe gevallen mag de termijn nog verder worden verlengd. Daar zit geen maximum aan.

Deze verlengingsmogelijkheden zitten in de EU-Gezinsherenigingsrichtlijn, maar zijn nog niet opgenomen in de Nederlandse Vreemdelingenwet 2000. Dat gebeurt met dit wetsvoorstel.

De verlenging van de beslistermijn geldt voor de situatie dat een asielstatushouder al een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd heeft gekregen. Zijn gezinsleden die zich nog in het buitenland bevinden, doen een aanvraag tot afgifte van een inreisvisum (een machtiging tot voorlopig verblijf) om

Nederland in te kunnen reizen. Eenmaal in Nederland krijgen zij een van de asielstatushouder afgeleide asielvergunning.

De verlenging van de beslistermijnen in nareiszaken was onderdeel van de 'asieldeal' van 26 augustus 2022 die door het vorige kabinet is ingezet. De bedoeling was om de druk op de IND te verlichten door de IND meer tijd te geven om te beslissen in nareiszaken.

De Tweede Kamer heeft een amendement aangenomen waardoor de verlengingsmogelijkheden in nareiszaken slechts tijdelijk voor een periode van 3 jaar kunnen worden toegepast en daarna weer vervallen.

2) een verschoonbaarheidsmogelijkheid voor bijzondere nareisgevallen

De aanvraag voor een machtiging tot voorlopig verblijf voor nareizende gezinsleden moet zijn gedaan binnen 3 maanden nadat aan de asielstatushouder een verblijfsvergunning is verleend. Het komt wel eens voor dat een aanvraag te laat, dus niet binnen 3 maanden wordt ingediend, maar dat daar een objectieve, goede reden voor is. Bijvoorbeeld omdat er aantoonbaar onjuiste informatie over de aanvraagprocedure is verstrekt.

Het Hof van Justitie van de EU heeft in 2018 bepaald dat als de aanvrager een goede reden had voor te late indiening van de aanvraag, de aanvraag niet om die reden mag worden geweigerd. Om niet in strijd te handelen met Europees recht, past de IND past deze verschoonbaarheidsmogelijkheid in de praktijk al jaren toe, maar een wettelijke basis is nodig.

3) Verlenging van de beslistermijn in asielzaken

De termijn waarbinnen de IND moet beslissen op een aanvraag van een asielzoeker om een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd wordt verlengd van maximaal 18 maanden naar maximaal 21 maanden. Deze termijn komt uit de EU-Procedurerichtlijn. De standaardbeslistermijn is 6 maanden, onder voorwaarden mag deze termijn nu worden verlengd met 9 maanden en bij uitzondering in gerechtvaardigde en noodzakelijke gevallen nog eens met 3 maanden. Dat komt uit op een maximale beslistermijn van in totaal 18 maanden (6+9+3).

Laatstgenoemde verlengingsmogelijkheid van 3 maanden blijkt echter ook te kunnen worden toegepast direct na de eerste standaardbeslistermijn van 6 maanden. Dat zit nog niet in de Vreemdelingenwet 2000 en gebeurt alsnog met dit wetsvoorstel. De maximale beslistermijn komt daarmee uit op 21 maanden (6+3+9+3).

Belangrijk is dat de Procedurerichtlijn op 12 juni 2026 wordt vervangen door de Procedureverordening uit het Asiel- en Migratiepact. Vanaf dan vervallen de regels over de beslistermijn in asielzaken uit de Vreemdelingenwet 2000 en gelden de rechtstreeks werkende regels uit de Procedureverordening. Die termijnen zijn een stuk korter. Tot aan 12 juni 2026 heeft de IND de verruiming van de behandeltermijn in asielzaken echter wel nodig om de druk op het beslisproces te verlichten.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Staats-en Bestuursrecht

Datum

28 oktober 2024

Onze referentie

5858686

Dit onderdeel van het wetsvoorstel zit ook in het wetsvoorstel definitieve afschaffing bestuurlijke dwangsom IND dat ook in behandeling is bij de Eerste Kamer. Daarvoor is gekozen voor het geval dat wetsvoorstel eerder wordt aangenomen door de Eerste Kamer zodat de verlenging van de beslistermijn in asielzaken zo snel mogelijk kan ingaan.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Staats- en Bestuursrecht

Datum

28 oktober 2024

Onze referentie

5858686

4. Toelichting*

4.1. Voorgestelde reactielijn nota n.a.v. het verslag

De belangrijkste vragen van de Eerste Kamercommissie en de voorgestelde beantwoording daarop zijn als volgt.

A) Hoe verlicht het verlengen van de beslistermijnen de druk op de IND?

Als de IND meer tijd krijgt om te beslissen, zal de beslistermijn minder snel verlopen. Dat betekent dat er minder zaken bij de rechter komen wegens niet tijdig beslissen. Daarmee komt capaciteit vrij om asiel- en nareiszaken te behandelen. Ook kunnen andere keuzes worden gemaakt bij de inzet van capaciteit, bijvoorbeeld in de prioritering van bepaalde zaken.

B) Wat doet de IND zelf om de doorstroom te bevorderen?

De IND neemt verschillende maatregelen om de doorstroom te bevorderen en een overzicht daarvan is gegeven in de brief van 5 april 2024 aan de Tweede Kamer over de actuele situatie in de asielketen en de Meerjaren Productie Prognose (MPP 2024-I).¹ Het aantal asielaanvragen is nog altijd hoger dan de vreemdelingenketen op dit moment aankan en de doorstroom en uitstroom blijven achter bij hetgeen nodig is. Verlenging van de beslistermijn in asiel- en nareiszaken blijft daarom noodzakelijk om de druk op de IND te verlichten, waarvoor het Unierecht ook ruimte biedt.

C) Welke gevolgen heeft het Asiel- en Migratiepact voor dit wetsvoorstel?

Het Asiel- en Migratiepact heeft geen gevolgen voor de verlenging van de beslistermijnen in *nareiszaken*. Die verlenging is gebaseerd op de Gezinsherenigingsrichtlijn en die richtlijn zit niet in het Asiel- en Migratiepact. Het Asiel- en Migratiepact heeft ook geen gevolgen voor de verschoonbaarheidsmogelijkheid in nareiszaken.

De verlenging van de beslistermijn in *asielzaken* vervalt in de Vreemdelingenwet 2000 per medio 2026 omdat de beslistermijn vanaf dan in de Procedureverordening van het Asiel- en Migratiepact zal zijn geregeld.

D) Zorgen over nadelige gevolgen voor asielzoekers en hun gezinnen

De regering is ook verantwoordelijk voor een goede uitvoerbaarheid van regels en probeert met dit wetsvoorstel de druk op de IND structureel te verlichten. Bij niet tijdig beslissen staat de gang naar de bestuursrechter open, die een dwangsom kan opleggen. Verlenging mag alleen als aan de voorwaarden uit de EU-richtlijnen is voldaan. De verlengingsgronden worden voorts nader uitgewerkt in het beleid

¹ Brief actuele situatie asielketen en Oekraïense ontheemden d.d. 5 april 2024, Kamerstukken II 2023-2024, 19 637, 36 045, nr. 3239.

van de IND en gepubliceerd in de Staatscourant en website. De IND moet verlenging ook telkens motiveren.

E) Is dit wel toegestaan onder het EU en het internationaal recht?

Ja. De verlenging van beslistermijnen is gebaseerd op twee EU-richtlijnen. Als verlenging van de beslistermijnen niet zou kunnen, had dit niet in de EU-richtlijnen gestaan. Bij toepassing van de verlengingsgronden in individuele zaken moet het EU- en internationaal recht uiteraard ook worden nageleefd.

F) De consultatie- en adviesfase, o.m. advisering door de Adviesraad Migratie, is overgeslagen.

De reden daarvoor is de noodzaak van spoedige inwerkingtreding van de maatregelen in dit wetsvoorstel. Daarbij is meegewogen dat de Raad van State als laatste regeringsadviseur in eerdere wetstrajecten heeft geadviseerd over de meeste onderdelen van dit wetsvoorstel.

4.2. Politieke context

In reactie op vragen over onderwerpen uit het regeerprogramma, m.n. afschaffing rechtsbijstand (BBB), intrekking Spreidingswet (GL-PvdA-Volt) en bezuiniging ambtenaren (GL-PvdA-Volt), wordt voorgesteld te antwoorden dat de uitwerking van deze onderwerpen thans in voorbereiding is.

4.3. Financiële overwegingen en uitvoering

Dit wetsvoorstel heeft geen nieuwe financiële gevolgen voor de IND. De IND bereidt de uitvoering van het wetsvoorstel voor.

4.4. Afstemming

De nota n.a.v. het verslag is afgestemd met DGM (DMB en DRM) en IND.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

Deze beslisnota wordt in zijn geheel openbaar.

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Staats-en Bestuursrecht

Datum

28 oktober 2024

Onze referentie

5858686